

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

15. Varij PP. casus in Regno Bung.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

Cocini forum India omni percelebre, nihil erat sat æquum nisi quod tale censuisset. Utque ij loquuntur qui de illo scribebant, Cocini negotiatores, lege omnes teneri putasses ad conscientia rationes Nunnio explicandas, adeo frequentes & scrupulosè illum vbique consulebant: ex quo idetiam existebat boni ut lites grauissimas, & capitales inimicitias sedaret, communi partium assensu eius arbitrio permitti solitas; ad eum denique priuatim quod spectat, precationis & sacrae paginae studio sex quotidie horas dabat. Annos egit in Societate duodetriginta obiit Augusti decimo, anno 1571. ætatis primo & quinquagesimo.

15.
Varij PP.
casus in Re-
gno Bung.

Reædificata post octauum mensem Amanguccio, sub anni exitum 1556. veniunt à Christianis & ab ipso Rege Funaium tres nuntij, cum literis ad P. Turrianum quibus enixè rogabatur suam ea in vrbe stationem repeteret, & consolaretur dolorem præterita cladis. Sed enim Bungi rex, futuri secretò fortassis conscius, moras mensis vnus huic itineri iniecit, aiens fieri posse ut tunc alias iniret cogitationes, & vero paulo post primarius nobilis Morindonus, improuisus vrbi cum exercitu superuenit, eamque iterum direptionibus & incendio perdidit. Rege interfecto, regis nomen & regnum occupat; Patrum aedes Bonzio concedit quas simulachro cuiusdam dedicaret. Sed Patrum nomine à Christianis deinde redemptæ sunt. Eodem tempore, recentes Firandum operas Cosmus denuo proficisci iubet; Cutanium vero P. Vilelam & Ioannem Fernandem, qui multos breui ab idolis ad Christum traduxere. In iis senex fuit septuagenario grandior, qui ex itinere habere illos hospites voluit: jacebat miser octauum iam annum inutilis, & sic membris affectus ut eorum tremore vehementi omnibus esset miserationi, quamvis poenam illam plus iusto commeritus, crebris dum iuuentus ferueret homicidiis, & quamdiu in pedes constiterat, incantationum artificio scelerato. Huic tamen baptismus ad collatam animi salutem, sanitatem adiecit corporis, ut firmatis post biduum membris è lecto surgeret, cuius prodigij veritas manifesta, concione quauis ad conuertendos complures ethnicos potentior extitit. Illum quidem in suscepto Christo ita stabiliiuit, ut libellos maleficorum carminum omnes grandi face collectos igni tradiderit, eum execratione diabolica quam professus fuerat vanitatis. Neophytorum autem Cutamienfium quàm esset solida, & robusta virtus, præter multa, quæ longum sit scribere, luculenter ostendit occasio ardua. Exigebat ab suis eorum dynasta fidelitatis solenne iusiurandum, inerat ritui superstitione ethnica ad pedes idoli; Christiani omnes conuenerant seorsim viri, seorsim feminae cum infantibus filiis, aderat dynasta cui Sacramentum dicebatur. Huic suo nomine clare denuntiant Christiani, ad stare se promptos ad mortem quamlibet potius oppetendam, quàm ut alium à vero & vno quem colebant Deo iurare sustinerent; quod sapiens princeps, tametsi ethnicus, admirans laudavit plurimum, testatus illorum de fidelitate non esse quod quicquam ambigeret, qui eius nomine illam sibi iurarent cuius offensam morte

quauis

quavis grauius formidarent. Relicto Cutami Villela, & Fernandes, Funaium Cosmo suppetias veniunt, ad nosocomium (de quo paulo ante) restituendum & amplificandum: aliud profecto æque nihil valuit ad auctoritatem dogmati Christiano apud Iapones faciendam præter ministerium caritatis, nunquam illic antea spectatæ, atque illius nominatim quam miraculorum crebritate Deus continuo ornabat. Itaque Meaci, imperij regia; Fienoiamæ, Bonziorum velut Thebaide; & leucis supra Meacum ducentis, Bandi, Iaponensium doctrinarum academia communi, celebrabatur omnium laudibus id nosocomium, cum inæstimabili pretio sanctimoniam legisque Christianæ; nec tamen iusto magnificentius, cum Christus per suos perpetuis illud nobilitaret miraculis: Carcinodes, vlcera, abscessus, & omnis generis vulnera, multos iam annos curationis expertia, paucis tum diebus, tum maxime obuijs tritisque remedijs sanabantur, & quidem numero non ita angusto, quin mensium quinque non integro spatio, ducenti valetudinis desperatæ, inde salui sanique prodirent; fratrum nostrorum egregiæ operæ insigne monumentum Ludouici Almeidæ, Odoardi syluæ, & Pauli Iaponis annorum viginti quatuor iuuenis illic in tyrocinium admissi. Iungebat omnino illorum manibus superiorem manum Deus, vt ea perficerent quæ neque manuaria medicina, cuius tantum non rudes erant; nec simplicibus pharmacis quæ ad manum habebant sola, effici potuissent accurrebatur illuc è longinquis, veniebant nobiles, imo & Bonziji, quibus erant seiunctim melius instructa cubicula. Ex vrbe verò ad signum stata hora, deferebantur in nosocomium curandi, & applicita medicatione referebantur domum. Sed montanos, tribus circum leucis à nostris, requiri oportebat, quod Funaium portari præ inopia non possent. Curandis igitur intra suas domos subsidij aliquid ad leuamentum egestatis, famisque suggerebant, quam nonnulli haud multo leuius, quam à morbis subibant discrimen. Et erat in promptu vnde sumptus huiusmodi haurirent, nam præter multos, virtutis egregiæ qui se suaque omnia nosocomij obsequio consecrarant, præterque vltroneas contributiones quas etiam Ethnici, nedum Christiani, sat largas ad hoc conferebant; Rex Lusitaniæ Ioannes pro singulari pietate; & qui Funaij negociabantur Lusitani suppeditabant liberaliter in opus tam pium; ipseque postmodum Rex Bungi, annuos aureos trecentos eidem assignauit, & tacitæ huius fratrum nostrorum prædicationis in fines Iaponiæ vltimos diffundebatur vox, quo verba Concionatorum minimè poterant; quin & illo ex nosocomio quicumque exhibant miraculo sani totidem fiebant Christiani nominis præcones, & suis Prouincijs Deum Patrum deprædicabant magnificè, trahebantque interdum ad eius baptismum, & cultum familias integras; siue ergo ex his, siue ex illis quos in vrbe, Patrum conciones Christo lucrabantur, dies abibat nullus, quo non aut octo vel ad duodecim renascerentur ex sacris fontibus quorum mirificè crescebat pietas, sedulitate Patrum eam Christianis studiis educante. Dominicis & sextis feriis congregabantur ex iis centum, ardenti ad

eos habita cohortatione, redncto sipario monstrabatur Christi pendentis effigies, ad cuius aspectum cruento verberare in se quisque immitis sauebat, & suo dolore, patienti Christo, suisque vnâ peccatis litabat: & sequebantur hinc ij motus etiam Ethnicorum, quin & Bonziorum (qui admitti rogabant ad spectandum) vt sæpè idola pro Christo euirarent, quæ pietatis exercitatio nonnullis item quotidie priuatim cõcedebatur eodem in templo. At si quem aut metus intentatæ mortis, aut quiduis aliud transuersum egisset, in venerationem simulachri, excludebant illum præstantes illi Christiani à suo cœtu, nec recintegrabant prius, quàm in medio ædis sacrae, pœnitentis cultu, cum dolore & lachrymis palam crimen confessus, acri suiipsum flagellatione in omnium oculis illud eluisset. Multis iuuenum in optatis fuit obstringere se publicè, castimonix sanctæ voto, iis potissimum quibus facta erat suscipiendæ Eucharistiæ facultas; quod votum in iis quanquam nostri minimè approbandum censerent, sed erat miraculo simile à Iaponibus id optari, quos docent Bonziji nefarias quoque libidines, pro licitis ducere. Sanctioris hebdomadæ, & Paschæ dies; supplicationes item augustissimi Sacramenti, splendido apparatu, & luminum pompa, ornatuque tempji longè pulcherrimo colebantur, & frequentabantur concurrentium procul Christianorum alacritate rampiè effusa, vt versari sibi inter superos viderentur. Erat enim festis Ethnicorum opponenda maiestas aliqua, & elidenda Bonziorum scelestâ malignitas qui hoc vnum agebant vt Christiana deprimerent, quanquam ij tantum mendacio poterant ad incendendam contra nostros plebem, sibi que addicendam vt magnum diuinæ erga nos tutelæ prodigium fuerit, quod per quinque menses quibus in arce Vsuchi, Rex vrbe absuit, abstinerit plebs à nostris manus, nec illos discerpserit. Iterabant enim Bonziji vetus carmen, de esu carniû humanarum, spargebant in rel argumentum ante nostras ædes frustra carniû, & saniem durati sanguinis; vtque olim de Xauerio, ita de Patribus tunc garriebant, dæmones esse humana specie; noctu verò passim minaces per vrbe affigebant cubitabibus notis Epigraphes quibus omnes monebant, nostrorum oculos cauere, vt qui vim haberent fascino; loquentes ne audirent, quippe illorum voce homines incantari; domum verò nostram si pedem inferrent, ne facile fiderent, se vitam ex ea relatuuros, execrationibus denique insanis dæmoni deuocbant, quicumque à patria superstitione ad Christianos transissent. His infatuatum cum pueris vulgus, nihil non illis probrosum occentabat, sanguinari os compellans, & dæmones, & quicquid fors primum, vel saxa vel cœnum obiiceret, in eos impengens; nec erat qui eos affatu aliquo dignaretur, nisi tanquam genus scelerosissimum, & vilem nauseam ciuitatis, eoque iam iræ, & calamitæ venerant, vt in singulas noctes expectarent nostri se domi comburendos, quamuis ad illam Christiani, partitis vicibus, excubarent. Postremò ne quid bonæ lucis hoc rerum turbido ab hominibus restaret, misit Vsucho Rex ipse ad Patres, vitam quâ possent in tutum subducerent,

subduerent, nam suæ se malè securum, securitatem aliis non posse præstare. Verum enimverò vbi placitum Deo suos respicere, continuo turbines in serenum vertit. Quinquaginta millia lectorum militum eduxerat Rex Bungi, ulturus Regis Amangucciani fratris sui necem, rebelles aggressus prælio vicerat; vltusque victoria, & felici ferro, non magno conatu tot sibi regna subiecerat vt potentissimus euaderet Iaponici Princeps imperij, cuius regna sex aut hæreditate aut bello parta obtinebat. Triumphans ergo Funajum Vlucho reuersus apud nostros cœnam cum aliquot aulicis familiariter condixit, vt intelligerent vniuersi quanti eos faceret, & fieri vellet, quod semel quot annis ab eo deinceps factitatum. hinc mensis remotis hortatus est illum Turrianus, ad gratiam illustris victoriæ Deo referendam, cuius ipse officij apprimè gnarus, amplissimam Patribus concessit, disseminandæ legis Christianæ toto suo imperio potestatem, fore siquidem valdè indecorum, regnum suum tam potens, & nobile, eo solo carere quod esset in rebus, omnium optimum, notitia scilicet veri Dei, cuius desiderij sui pignus Facatæ vrbe regni Cicugensis primaria, & Amanguccij, capacissimam aream Patribus donauit, ad ædificandum in ea Christianis templum, & Societati Collegium, reddo hic verbatim exemplum diplomatis Regij ex Iaponico Latinum. [Dux regnorum Zuui (Duces enim ipsi se nominant, nominati ab aliis nisi Reges non ferunt) Dux Zuui, Nagati, Bugen, Achi, Iuami, Bingi, & Bicij. Magnus Dayet, ad cœlum iter donat Patribus occidentis, ad explanandam legem quæ sanctos efficit huc appulsis, vsque ad mundi finem, iuxta illorum placitum Amanguccij magna in vrbe campum, cum priuilegio, ne quis possit in eo vel occidi vel capi, hoc ne quem lateat eorum qui mihi successuri sunt meo isto diplomate confirmo per quod illis perpetua maneat campi possessio.] Obmutuere his Bonzij, quamuis intabescerent animo, & insolentia populi efrænis in reuerentiam versa est, Christi nomen, & fides, magnis accessionibus refluuit.

Erant publicæ res in Iaponia tunc parum fidæ quòd diuisum in multos regulos illud imperium, crebra inter illos æmulatione quateretur, & regni confinis ambitu, alienum ius, suam quisque iniuriam somniaret. Hinc item populus natura ferox, & assuetudine armorum, in omnem belli occasionem irritabilis & pronus, ne suis quidem parcebat dinastis, quos inter frequentes tumultus cum suam Bonzij aduersus Christianos miserent rabiem, plebesque in eos concitarent, alternabat Christianitas aduersis, & prosperis, inde prope stirpitus hodie reuulsa, vbi nudius tertius triumphasset. Eiusmodi fuit Regni Cicugensis, & paulo ante Firandi conditio, illuc Gaspar Villela cum fratre Guillelmo à Turriano destinati anno 1557, tantum anno non toto promouerunt, vt præter alios, semel triduo vno, sexcentos ritè comparatos solenni Baptismo abluerent. Inde Tacusciam, & Ichiceuchim insulas deuecti, leucis à portu vna & altera, Euangelio salutis cœpere, illas imbueret, tenebat illas in sua ditioe ex Regis Firandi

16.
Insulæ dux
ad Christū
conuert. Fir
andensis
Christ. vé
xaput.